

НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА АКАДЕМИЯ

"ПРОФ. ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ"

ИНСТРУМЕНТАЛЕН ФАКУЛТЕТ

Катедра "Струнни инструменти"

РЕЦЕНЗИЯ

от

ПРОФ. Д-Р ВЕЛИКА ЦОНКОВА- цигулка

относно: Дисертационния труд на докторант КАЛИНА ТОШКОВА МИТЕВА
на тема: "СТИЛОВИ, ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ И ТЕХНИЧЕСКИ ОСОБЕНОСТИ
В КОНЦЕРТИТЕ ЗА ЦИГУЛКА И ОРКЕСТЪР ОТ ПЕТЪР ХРИСТОСКОВ"

с научен ръководител : Проф. Елисавета Казакова

за присъждане на научната и образователна степен "ДОКТОР"

по "Музикознание и музикално изкуство"

професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

София, 2021г.

Калина Митева е родена през 1990г. в гр. София.

Тя е ярко талантлив представител от младото поколение на българската цигулкова школа. Цигуларката изявява своя многообещаващ талант още в самото начало на творческия си път.

Завършва с отличие НМУ "Л. Пипков" (2009г.) и НМА "Проф. Панчо Владигеров"(2014г.) с магистърска степен в класа по цигулка на Проф. Елисавета Казакова.

Междувременно, в периода 1998-2002г., учи при изтъкнатия цигулков педагог Мухамеджан Турдиев в Университета "Билкент" - Анкара, Турция.

През 2010г. се обучава в Американската академия за музика и изящни изкуства във Фонтебло-Франция, с цигуларите - Алексис Галперин, Бевърли Лънт, Гордън Николитч и преподавателите по камерна музика - Филип Ентермонт и Диана Лигети. Удостоена е с наградата "Casadesus".

Участва в Международната лятна академия (ISA) в Австрия, през 2010г. в Семеринг (за солисти) и през 2012, 2013г. в Гросраминг (камерна музика).

Калина Митева посещава майсторските класове на Минчо Минчев, Гил Шахам, Сашко Гаврилов, Ангел Станков, Трифон Силяновски, Марио Серяков, Вилмош Шабади, Шарон Кам, Евгения Епщайн и др.

Цигуларката концертира активно като солист на нашите камерни и симфонични оркестри и като камерен изпълнител в Камерния ансамбъл "Силуети"-член на Европейската академия за камерна музика. Ансамбълът участва в сесиите на Академията в Европа.

Калина Митева е носител на следните награди:

2002 г. – Международен конкурс „Млади музикални дарования“, София – III награда;

2002 г. – Десети международен конкурс „Музиката и земята“, София – Специална награда;

2004 г. – Национален конкурс „Панчо Владигеров“, Шумен – III награда;

2004 г. – Четвърти национален конкурс за цигулари с международно участие „Добрин Петков“, Пловдив – II награда и Специална награда на Съюза на българските композитори за най-добро изпълнение на българска творба;

2005 г. – Национален конкурс за цигулари „проф. Недялка Симеонова“, Хасково – III награда (I награда не е присъдена) и стипендия от Министерството на културата;

2009 г. – Международен конкурс за струнни инструменти в гр. Ниш, Сърбия – Голямата награда (100 точки);

2010 г. – XXII национален конкурс за млади инструменталисти и певци „Светослав Обретенов“, Провадия – I награда и златен медал; На втори тур Калина изпълнява Концерт за цигулка и оркестър № 2 от Петър Христосков;

2010 г. – Американска музикална академия във Фонтебло, Франция – Награда „Casadesus“;

2010 г. – Втори международен конкурс за австрийска инструментална камерна музика, София – II награда и специална награда „Антон Веберн“ (Дуо с Георги Беломъжов);

2010 г. – Международен конкурс „Музиката и земята“ – I награда за камерна музика (Дуо с Георги Беломъжов);

2013 г. – Международен конкурс „ISA Chamber music competition“ в Райхенау, Австрия, Специална награда (с Камерен ансамбъл „Силуети“).

Има осъществени студийни записи за БНР.

Репертоарът на Калина Митева включва значими творби от всички стилове и епохи.

Българската музикална критика, както и видни наши музиканти оценяват възторжено нейните изпълнения.

Като концертиращ цигулар и педагог имах голямо удоволствие, срещнах творческо предизвикателство, морално и професионално удовлетворение, да се запозная с изключителния и единствен в България, като обект и предмет на изследване, дисертационен труд на Калина Митева и да изготвя своята рецензия върху него.

Научният труд е на тема: "Стилови, интерпретационни и технически особености в концертите за цигулка и оркестър от Петър Христосков". Изложен е в 120 страници и съдържа: УВОД; ГЛАВА I. Цигуларите-виртуози и композитори. Обобщен исторически преглед от XVII в. до началото на XX в.; ГЛАВА II. Творческия път на Петър Христосков. Връзката изпълнител–педагог–композитор; ГЛАВА III. Концертите за цигулка и оркестър от Петър Христосков. Анализ и технически особености. Обобщен преглед на стиловите особености в цигулковите концерти от Петър Христосков- Концерт за цигулка и оркестър №1, оп.б., Концерт за цигулка и оркестър №2, оп.9 и Концерт за цигулка и оркестър №3, оп.35; ЗАКЛЮЧЕНИЕ; 53 нотни примера и 5 приложения; БИБЛИОГРАФИЯ, която включва 40 литературни източника на български, руски и английски език, 17 аудио записи, 5 интервюта и документални записи.

Докторантката разработва своя труд чрез исторически, аналитичен, сравнителен и интерпретативен метод и анализи преплитащи стилистически, художествени и инструментални линии.

В Първа глава докторантката прави кратък исторически преглед на цигулковите школи в периода XVII-XX век и техните най-ярки представители: Италианска школа- А. Корели и Н. Паганини, Френска школа- П. Гавине и Р. Кройцер, Немска школа- Л. Шпор, виртуозите цигуларии-композитори на XXв. - Х. Виенявски, Е. Изай и Дж. Енеску.

Във Втора глава е изграден, в най-голяма точност и дълбочина, образа на П. Христосков. Ярък и неповторим в България с изключителното си съчетание на цигулар-виртуоз, композитор и педагог. Достоен за съпоставяне с европейските колоси от края на XIX и XX век.

П. Христосков е бил ученик на Димитър Попов(възпитаник на Букурещката школа), впоследствие на неговия син- знаменития Саша Попов(ученик на Отокар Шевчик), а в следстудентския си период специализира при Густав Хавеман(ученик на Йозеф Йоахим). Изгражда впечатляваща изпълнителска кариера у нас и в чужбина, като солист на оркестри, камерен музикант в дуо със съпругата си-Златка Арнаудова, а също и като концертмайстор.

Значителна част от живота на П. Христосков е отдадена на преподавателската му дейност в Музикалната консерватория, днешната Национална музикална академия. Създал е поколения бележити цигулари, изпълнители и педагози, с изключителен принос към българската цигулкава школа и традиции. Сред тях са: Добрин Петков, Петър Арнаудов, Елисавета Казакова, Евгения-Мария Попова, Александър Спиоров, Георги Тилев, Агнеса Митева, Александър Илчев, Евелина Арабаджиева, Георги Близнев, Георги Байнов, Димитър Данчев, Христо Кърджиев, Ангелина Атанасова, Мариана Чаракчиева, Емил Бошев, Валентина Тенчева, Катя Зидаров, Веско Пантелеев-Ешкенази и др.

Петър Христосков започва да композира в ранната си младост, като истинско предизвикателство за това са били студентите му. Така се появяват капричите му оп.1 и оп.24, които се изпълняват с огромен успех по света. Следва оп. 2 – Moto Perpetuo за цигулка и пиано, опусите 3 и 4 са клавирни, „Тема с вариации“ за цигулка и оркестър предхожда създаването на Първия му цигулков концерт. Написал е общо 3 концерта за цигулка и оркестър, два концерта за пиано и оркестър, Концертно за цигулка и камерен оркестър, Концерт за пиано, цигулка, виолончело и оркестър, Концерт за голям симфоничен оркестър, Концерт –вокализа за сопран, мецосопран и оркестър, два концерта за цигулка, виолончело и оркестър.

Творчеството на П. Христосков е вдъхновено от българския фолклор и е изпъстрено с характерни, многоцветни мелодични линии и богат ритмически рисунък. Специфично за композиторския му стил са шопските интонации, които разпознаваме във всичките му произведения.

Третата глава е връхната точка в научното изследване на Калина Митева. Обектът на дисертацията е: Концертите- No.1,оп.6; No.2, оп.9 и No.3, оп.35, а като предмет на своето изследване докторантката поставя стиловите, интерпретационните и техническите особености в тях.

Силно впечатление прави задълбоченият анализ на всеки един от концертите, с познания и исторически паралели със забележителните цигулкови концерти писани през XX век(Шостакович, Стравински и Берг). Докторантката владее отлично музикалния и структурен анализ, законите на мелодията и хармонията, изразността на ритъма, развитието на драматургичния процес в разглежданите произведения, инструменталните елементите на музикалния образ във всеки дял на всяка част, връзката между солиращата цигулка и оркестъра, индивидуалността в интерпретацията и ги използва в своето изследване.

Работейки върху дисертационния труд на Калина Митева, бях завладяна от неговия дълбок смисъл и роля за опазването на българските музикални традиции, за съхраняването на паметта на поколенията, за творческото обогатяване и предизвикателство към настоящите и бъдещите поколения цигулари.

Дисертацията има безспорен научен принос, а именно:

1. Първа научна разработка на Концертите за цигулка и оркестър от Петър Христосков.
2. Приложено е описание на ранната версия на Концерт No.1(първа част) , останала неизвестна до този момент.
3. Систематизирани са студийни и документални записи, на композитора и неговите следовници, с ценна музикална и историческа стойност.
4. Образователна стойност, подплатена с много инструментални решения, идващи от самия "извор", тъй като докторантката е наследница на Христосковата школа.
5. Уникалният по форма и звучене Трети концерт(посветен на Недялка Симеонова), изграден върху интонационната основа на безмензурната песен "Сън ми краде черни очи", съществува до този момент единствено като ръкопис, съхраняван в Архива на СБК. Неговото издаване би било истински принос за България и света.
6. Трите концерта на П. Христосков имат най-висока художествена и инструментална стойност и биха "оживели" отново като част от репертоара на българските цигулари и оркестри.

Всяка стъпка, малка или голяма, посветена на българската духовност и култура ще даде живот на изкуствата и на хората, посветени на тях, защото безспорно това е истинската гордост на България.

С дълбок респект към настоящия дисертационен труд, предлагам на уважаемото научно жури да присъди научната и образователна степен "ДОКТОР" по "Музикознание и музикално изкуство" на цигуларката КАЛИНА ТОШКОВА МИТЕВА.

Проф. д-р Велика Цонкова

София, м. май, 2021г.